

Geleide wandeling op de voormalige terreinen van de V.O.C., Amsterdam.

▽

△△

Tentoonstelling 'Industrieel Erfgoed in Vlaanderen'. Vlaams Cultureel Centrum, Brakke Grond, Amsterdam.

△

Pakhuis op Oostenburg (Amsterdam) ca. 1720-1730, sinds 1952 Fysisch-Dynamisch Onderzoekscentrum.

Op zaterdag 6 en zondag 7 oktober jl. vonden in het Nederlands Scheepvaartmuseum (Rijksmuseum) te Amsterdam de Vierde Nederlands-Vlaamse ontmoetingsdagen voor Industriële Archeologie plaats.

Op het programma stonden een aantal uitermate boeiende voordrachten.

Het zwaartepunt lag bij een aantal bijdragen over de Vereniging Oostindische Compagnie of V.O.C. :

De structuur en organisatie van de V.O.C. door drs. F.S. Gaastra.

De opgravingen op Oostenburg (V.O.C.-terrein) door drs. J. Baart.

Industriële ontwikkelingen op Oostenburg na 1800 door dh. J. Meyer.

Het onderwerp - een typisch Nederlandse aangelegenheid - biedt misschien een verklaring voor de afwezigheid van Vlaamse deelnemers aan deze studiedagen.

Nochtans handelden niet alle referaten der sprekers over de V.O.C. De heer J.C. Coad (Inspector of Ancient Monuments, Commission for England, London) sprak over de gebouwen en haveninstallaties van de British Royal Dockyards, te Portsmouth, Devonport en Chatham.

Van Vlaamse zijde sprak drs. W. Haagen over de *Relevantie van de proto-industrialisatie*.

We gaan even in op deze laatste bijdrage.

In zijn referaat stelde W. Haagen dat : "De verklaring voor de zeer uiteenlopende interpretaties van Industriële Archeologie dient te worden gezocht in de verschillende industriële ontwikkelingen die België en Nederland hebben doorgemaakt gedurende de tweede helft van de 18de en 19de eeuw. Deze historische gegevenheid waarbij België een zogenaamde Industriële Revolutie heeft doorgemaakt die in Nederland trager en geleidelijker is doorgebroken, heeft uiteraard repercussies gehad op de economische historiografie in Zuid en Noord".

Het is opmerkelijk hoeveel definities van Industriële Archeologie rechtstreeks of onrechtstreeks verwijzen naar het begrip Industriële Revolutie.

Het is zo dat vooral in de laatste decennia het begrip Industriële Revolutie in academische middens heftig wordt bekritiseerd. Vooral het analyseconcept

proto-industrialisering maakt opgang in de internationale geschiedschrijving. De essentie van het analyseconcept *proto-industrialisering* - een term die werd geïntroduceerd door de Amerikaanse historicus F.F. Mandels - komt er op neer dat de continue veranderingsprocessen worden benadrukt in de geschiedschrijving.

De spektakulaire veranderingen die zich tijdens de zogenaamde Industriële Revolutie afspeelden werden zowel op demografisch, sociaal, economisch en wie weet ook wel technisch vlak reeds voorbereid, in een proto-industriële fase.

Nochtans werd tot op dit moment nauwelijks aandacht geschonken aan de *technische aspecten* van het model. Men kan zich afvragen of het wel zo logisch is Industriële Archeologie te beperken tot het post-stoomtijdperk.

Kan de Industriële Archeologie hier geen antwoorden aangeven waaruit zou kunnen blijken dat er inderdaad eerder sprake zou zijn van een continu veranderingsproces.

Zeker zal het *post-stoomtijdperk* het belangrijkste werkveld blijven voor de Industriële Archeologie toch lijkt het duidelijk dat ontwikkelingen in de sociaal-economische geschiedschrijving de *Industrieel Archeologen* zal doen nadenken over de breedte en diepte van hun werkveld.

In het verlengde van de Nederlands-Vlaamse ontmoetingsdagen voor Industriële Archeologie werd op 6 oktober jl. in het Vlaams Cultureel Centrum *De Brakke Grond* een interessante tentoonstelling geopend met de titel : *Het Industrieel Erfgoed in Vlaanderen*. Het geheel bood een volledig overzicht van de vele initiatieven op het vlak van de Industriële Archeologie.

Deze initiatieven - een 50-tal in totaal - komen in bepaalde gevallen van de overheid maar het merendeel moet in de privé-sektor gesitueerd worden. De informatiebeurs wil aantonen, dat indien de overheid voor een aantal startinvesteringen zou zorgen, de discipline zich op een brede en stevige basis zou kunnen ontwikkelen.

Tot slot noteren we de data van de volgende vijfde Vlaams-Nederlandse ontmoetingsdagen voor Industriële Archeologie met als hoofdthema : *Behoud van het roerend technisch industrieel en wetenschappelijk patrimonium*. Deze studiedagen gaan door in Oudenaarde, Ronse en Geraardsbergen op 26, 27 en 28 april 1985.

Inlichtingen : 091/21.47.83 of 25.05.54.